

Nr 24.

Ankom till riksdagens kansli den 14 november 1946 kl. 4 em.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om kommunal fondbildning m. m.

Till konstitutionsutskottets handläggning ha båda kamrarna den 14 oktober 1946 hänvisat en av Kungl. Maj:t till riksdagen avlåten proposition, nr 324, däri Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden den 27 september 1946, föreslagit riksdagen att antaga nedan intagna förslag till

- 1) lag om kommunal fondbildning;
- 2) lag angående ändrad lydelse av 23 § 2 mom. och 61 § lagen den 6 juni 1930 (nr 251) om kommunalstyrelse på landet;
- 3) lag angående ändrad lydelse av 27 § 2 mom. och 56 § lagen den 6 juni 1930 (nr 252) om kommunalstyrelse i stad;
- 4) lag angående ändrad lydelse av 20 § 2 mom. och 58 § lagen den 6 juni 1930 (nr 259) om församlingsstyrelse;
- 5) lag angående ändrad lydelse av 33 § 2 mom. och 45 § 1 mom. lagen den 20 juni 1924 (nr 349) om landsting;
- 6) lag angående ändrad lydelse av 26 § 2 mom. och 47 § lagen den 15 juni 1935 (nr 337) om kommunalstyrelse i Stockholm; samt
- 7) lag angående ändrad lydelse av 21 § 2 mom. och 62 § 1 mom. lagen den 6 juni 1930 (nr 260) om församlingsstyrelse i Stockholm.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet över finansärenden den 27 september 1946.

Före tillkomsten av 1936 års lag om kommunal fondbildning var omfattningen av fondbildningsrätten oklar. Uttryckliga bestämmelser om fondbildning saknades såväl i de äldre som i de år 1930 antagna kommunalförfattningarna. Ledning för bedömande av frågan om tillåtligheten eller otillåtligheten av dylik fondbildning erhöles företrädesvis i kommunalförfattningarnas budgetbestämmelser, vilka i sin äldre lydelse bl. a. innehöllo föreskriften, att utgiftsstaten skulle upptaga utgifter, vilka kunde »av kommunens behov för det nästföljande året påkallas», och i den lydelse de fingo år 1930 i huvudsak begränsa utgifterna till anslag för nästföljande år. Ur dessa bestämmelser utläste man ett förbud mot att i allmänhet anslå medel för utgifter avseende ett senare år än det nästföljande d. v. s. mot kommunal fond-

bildning. Fondbildning var emellertid enligt vedertagen uppfattning i vissa fall tillåten och i några fall t. o. m. påbjuden enligt speciallagstiftning, t. ex. enligt 1928 års lag om skogsaccis.

Vid utformningen av 1936 års lagstiftning om kommunal fondbildning ansågo statsmakterna, att det icke borde vara tillåtet att fondera medel, utan tanke på visst ändamål, endast i syfte att konsolidera kommunens ställning eller att skapa tillgångar, vilka kunde tagas i anspråk i framtiden, när behov av ett eller annat slag yppade sig. Fondbildningsrätten är därför inskränkt till de fall, där en sådan är verkligt behövlig och nödvändig. Den avser i första hand uppläggande av fonder för särskilda bestämda ändamål, som kunna förutses skola bli aktuella. Därjämte gives möjlighet till fondbildning för utjämning av skattetrycket. Slutligen skapar lagen utväg för kommun att, om kapital, som varit bundet i tillgångar för stadigvarande bruk, frigöres eller om kommun eljest erhåller inkomster, som enligt god hushållning ej böra omedelbart förbrukas, tillsvidare fondera medlen.

I skrivelse den 29 april 1944, nr 219, anhöll riksdagen — i anledning av en i andra kammaren väckt motion (nr 247) samt under åberopande av konstitutionsutskottets av riksdagen godkända utlåtande nr 18 — om utredning rörande möjligheten att åstadkomma en förenkling av bestämmelserna om allmän fond samt angående möjligheten för kommun att erhålla större frihet beträffande avsättning till och användning av allmän fond.

I förenämnda motion anfördes bland annat, att det utan vidare vore tydligt, att en skatteutjämnande fond vore av den största betydelse för kommunerna. Det vore vidare klart, att rätten till en dylik fondering måste kringgärdas med garantier, men det kunde på goda grunder ifrågasättas, huruvida icke gällande bestämmelser motverkade fondlagens syfte. Föreskrifterna syntes vara onödigt invecklade och restriktiva, varför desamma borde förenklas och begränsas. Det kunde icke vara erforderligt att förbinda kommunernas rätt till fondbildning med sådana restriktioner, att rätten i praktiken icke kunde komma till användning i den utsträckning, som kunde anses önskvärd. Det hade redan yppats starka betänkligheter mot att på sätt som skett alltför mycket inskränka kommunernas rörelsefrihet beträffande ifrågavarande fondmedel. Starka skäl syntes tala för att en justering av bestämmelserna komme till stånd.

Konstitutionsutskottet — som berett Svenska landskommunernas förbund, Svenska stadsförbundet och Svenska landstingsförbundet tillfälle att avgiva yttrande över motionen — anförde i sitt utlåtande, att en väl avvägd kommunal fondbildning vore ägnad att främja god hushållning och särskilt att minska kommunernas svårigheter under kristid. De möjligheter till fondbildning som gällande lagstiftning i ämnet erbjöde hade emellertid, såsom framginge av de av Svenska stadsförbundet och Svenska landstingsförbundet i ärendet avgivna yttrandena, ej på långt när kunnat utnyttjas. Såväl det senare förbundet som Svenska landskommunernas förbund hade vidare framhållit, att vid sidan av lagen en betydande fondbildning ägt rum. En-

ligt de erfarenheter, som vunnits om ifrågavarande lagstiftning, motsvarade denna ej kommunernas behov, något som ock bestyrktes av stadsförbundets och landstingsförbundets uttalanden. Den kommunala fondbildningslagens bestämmelser hade särskilt visat sig bristfälliga i vad de avsåge allmän fond. Reglerna härom vore, såsom framhållits i samtliga yttranden över motionen, alltför komplicerade och hade genom sin restriktiva utformning visat sig leda till betydande svårigheter i tillämpningen. Utskottet ansåge därför en utredning påkallad i syfte att bereda kommunerna större rörelsefrihet i fråga om rätten såväl att avsätta medel till allmän fond som att disponera medel ur sådan fond. Vid en dylik utredning borde helt naturligt också ändamålsenligheten av fondbildningslagens övriga bestämmelser tagas under omprövning.

Med anledning av vad sålunda förekommit företogs inom finansdepartementet genom särskilt tillkallade sakkunniga en översyn av gällande bestämmelser rörande kommunal fondbildning. De sakkunniga avlämnade i september 1945 betänkande angående revision av kommunala fondbildningslagen m. m. med därvid fogade förslag till ändringar i nämnda lag samt i kommunallagarna (SOU 1945: 37). Förslaget har efter vederbörliga remisser till kommunala myndigheter och institutioner m. fl. med vissa jämkningar lagts till grund för de i förevarande proposition framlagda lagförslagen.

I gällande fondbildningslags 4 § stadgas, att kommun i samband med fastställande av utgifts- och inkomststaten utan särskilt medgivande av myndighet äger besluta om avsättning av visst belopp till *allmän fond* eller om tagande i anspråk av visst belopp ur fonden i enlighet med följande föreskrifter. Avsättning till fonden må ske, därest den utdebitering av allmän kommunalskatt för varje skattekrona, som utan avsättning till fonden erfordras för det följande året, understiger medeltalet av vad som under de närmast föregående fem åren utdebiterats för varje skattekrona. Medel ur fonden må tagas i anspråk för kommunens allmänna utgifter, därest den utdebitering av allmän kommunalskatt för varje skattekrona, som utan att medel ur fonden tagas i anspråk erfordras för det nästföljande året, överstiger nyssnämnda medeltal. Genom avsättning, varom här är fråga, må utdebitering av allmän kommunalskatt för varje skattekrona ej ökas med mer än hälften av vad som skulle hava erfordrats för att uppbringa utdebiteringen till förenämnda medeltal och fonden ej bringas att överstiga hälften av det belopp, som enligt den för löpande året gällande utgifts- och inkomststaten skolat täckas med allmän kommunalskatt. Genom att medel ur fonden tagas i anspråk må ej utdebiteringen för varje skattekrona minskas med mer än hälften av vad som skulle hava åtgått för att nedbringa utdebiteringen till samma medeltal. Ej heller må genom beslut, som här avses, under ett kalenderår tagas i anspråk mer än en tredjedel av det högsta belopp, vartill fonden uppgått vid slutet av något av de tre kalenderår, vilka närmast föregått året för beslutet. Har på grund av föreskrift i lag överflyttning av upp-

gifter skett mellan kommun och annan kommunal samfällighet (församling, särskilt skoldistrikt etc.) eller har ändring i den kommunala indelningen ägt rum, äger Kungl. Maj:t meddela därav betingade föreskrifter rörande tillämpning av de nyss angivna bestämmelserna. — I 5 § fondbildningslagen meddelas föreskrifter om extraordinär avsättning till respektive uttag ur allmän fond. Där särskilda skäl äro och beslut i ämnet fattats med kvalificerad majoritet må — under förutsättning av Kungl. Maj:ts tillstånd — avsättning ske till allmän fond eller sådan fonds medel tagas i anspråk utöver vad enligt det förut sagda är medgivet. Vid meddelande av tillstånd till avsättning, som nyss sagts, må Kungl. Maj:t föreskriva villkor för de avsatta medlens tagande i anspråk. Tillstånd kan meddelas genom Kungl. Maj:ts fastställelse å reglemente eller andra föreskrifter rörande fonden.

Enligt propositionens lagförslag, i vilket den allmänna fonden erhållit benämningen *skatteregleringsfond*, skola de sålunda gällande reglerna om begränsning av avsättning till respektive uttag ur fonden i fråga upphävas. I stället föreslås att avsättningen icke skall få överstiga en femtedel av det belopp, som enligt utgifts- och inkomststaten skall täckas med allmän kommunalskatt; vid beräkning av nämnda belopp skall hänsyn icke tagas till avsättning till fonden. För uttag av medel ur fonden föreslås endast skola gälla den begränsningen att beslut om disposition av medel ej må avse mera än en tredjedel av det högsta belopp, vartill fonden uppgår under det år beslutet fattas eller vartill fonden uppgått under något av de två närmast föregående åren. I fråga om fondens maximistorlek bibehåller förslaget den nuvarande begränsningen till hälften av det utdebiterade beloppet; däri inräknas emellertid icke belopp, som utdebiteras för fondavsättningen. Begränsningen hänföres till utdebiteringen i den stat, varom fråga är, i stället för som nu till utdebiteringen i staten för det löpande året. Kravet på kvalificerad majoritet för extraordinär avsättning till och uttag ur skatteregleringsfonden föreslås skola upphävas. I föreskriften om att dylikt beslut skall underställas Kungl. Maj:ts prövning har ansetts ligga tillräcklig garanti mot förhastade och olämpliga beslut. Vidare har sambandet mellan gällande fondbildningslag och de allmänna kommunallagarnas bestämmelser om vilka beslut som kräva kvalificerad majoritet icke ansetts vara sådant, att icke stadgandena härom i den förra lagstiftningen skulle kunna ändras i föreslagen riktning utan att kommunallagarnas motsvarande bestämmelser samtidigt upptoges till omprövning.

Nu gällande bestämmelser om *särskild fond* innehållas i 2 och 3 §§ fondbildningslagen. Enligt 2 § äger kommun att i den ordning, som eljest stadgas för kommunala beslut, till särskild fond avsätta medel för a) beredande av pension, olycksfallsersättning eller sjukunderstöd åt personer i kommunens tjänst eller av pension åt deras efterlevande (pensionsfond); b) till täckande av förlust, som genom skada å kommunen tillhörig egendom eller annorledes kan komma att tillskyndas kommunen under sådana omständigheter, att kommunen eljest kunnat genom försäkring skydda sig mot förlusten (försäkringsfond); c) för vidmakthållande av anläggning, tillhörande inkomst-

givande företag, i den mån överskott å företagets inkomster utöver dess utgifter därtill lämna tillgång (förnyelsefond); d) för tillgodoseende av kommunens behov att äga tillgång till rörelsekapital att tillfälligt nyttjas för bestridande av löpande utgifter intill dess att därför avsedda inkomster inflyta (kassaförlagsfond); samt e) till bestridande av kostnaderna för förvärvande av viss ägodel, genomförande av visst företag eller upprättande av viss anstalt, där kommunen fattat beslut om ägodelens förvärvande, företagets genomförande eller anstaltens upprättande. Enligt 3 § äger kommunen avsätta medel för tillgodoseende av annat särskilt, uttryckligen angivet kommunalt behov än i 2 § angivits eller taga till särskild fond avsatta medel i anspråk för annat ändamål än vid avsättningen bestämts, därest beslut här om fattas med kvalificerad majoritet samt Kungl. Maj:t lämnar medgivande. Sådant medgivande kan lämnas genom Kungl. Maj:ts fastställelse å reglemente eller andra föreskrifter rörande fonden.

I propositionen har föreslagits en sådan komplettering av bestämmelserna om avsättning av medel till pensionsfond, att dessa otvetydigt skola avse ej endast förutbestämda pensionsförmåner m. m. utan även därmed jämförliga understöd. Vidare ha bestämmelserna om förnyelsefond — vilken fond ansetts böra hänföras till tillfällig fond — utmönstrats ur 2 §; stadgandena härom ha i stället, i viss ändrad form, intagits i 6 § (jfr nedan). Dessutom ha föreskrifterna om kvalificerad majoritet i 3 § borttagits.

Enligt 6 § fondbildningslagen skola medel, som influtit vid avyttring av tillgång för stadigvarande bruk eller såsom ersättning på grund av försäkring av dylik tillgång och som ej finna omedelbar användning, tillsvidare, i avvaktan på beslut om deras tagande i anspråk för visst ändamål, avsättas till *tillfällig fond*. Samma gäller beträffande överskottsmedel å lån, som kommun upptagit med Kungl. Maj:ts tillstånd och som ej i sin helhet åtgått för det med lånet avsedda ändamålet. Erhåller kommun eljest belopp, som ej är att hänföra till kommunens löpande inkomster, må beloppet avsättas till tillfällig fond. — Dessa bestämmelser korrespondera med bestämmelserna i lagen den 12 juni 1936 (nr 282) angående användning i vissa fall av kommun eller annan samfällighet tillhörig egendom. Enligt denna lag må ersättning, som kommun uppburit vid försäljning av tillgång för stadigvarande bruk eller på grund av försäkring av sådan egendom, ej utan Kungl. Maj:ts medgivande användas för annat ändamål än anskaffande av annan dylik tillgång eller för avsättning till tillfällig fond. Har av kommun med Kungl. Maj:ts tillstånd upptaget lån ej i sin helhet åtgått för det med lånet avsedda ändamålet, må överskottet ej utan Kungl. Maj:ts tillstånd användas för annat ändamål än avsättning till tillfällig fond. — Enligt 7 § fondbildningslagen få till tillfällig fond avsatta medel, i den mån fonden bildats av överskottsmedel å lån upptaget med Kungl. Maj:ts tillstånd, ej tagas i anspråk utan Kungl. Maj:ts medgivande. Andra till tillfällig fond avsatta medel må, försåvitt ej särskilda villkor eljest blivit stadgade för deras disponerande, genom beslut i vanlig ordning tagas i anspråk för anskaffande av tillgång för stadigvarande bruk. Beslut att taga dylika medel i anspråk för annat

ändamål skall för att vinna bindande kraft underställas Kungl. Maj:ts prövning och fastställelse.

Propositionens lagförslag i förevarande del innebär i huvudsak, att för fond bildad vid avyttring m. m. av tillgång för stadigvarande bruk införes benämningen försäljningsmedelsfond samt för fond av överskottsmedel å lån benämningen låneöverskottsfond. Om kommun avyttrar tillgång för stadigvarande bruk utan att erhålla ersättning till fulla värdet, föreslås kommunen skola äga rätt att till försäljningsmedelsfond avsätta ett belopp motsvarande högst skillnaden. Vidare föreslås i 6 § införande av en ny form av tillfällig fond — förnyelsefond — till vilken kommun äger rätt att i samband med statens fastställande avsätta medel motsvarande den värdeminskning dess tillgångar för stadigvarande bruk beräknas undergå under budgetåret, sedan därifrån avdragits i staten upptagna amorteringar för förvärv av dessa tillgångar. I motsats till vad fallet är med de nuvarande förnyelsefonderna avses alltså avsättningar skola få göras oberoende av om tillgången tillhör ett inkomstgivande företag eller ej och oberoende av företagets driftresultat.

I 8—11 §§ i gällande fondbildningslag meddelas vissa för de olika fonderna gemensamma bestämmelser om placering av fondmedel, om ränta å dylika medel samt om lagens tillämpningsområde m. m. Propositionens lagförslag innebär i huvudsak, att gällande bestämmelser om förande av ränta till särskild fond i vissa hänseenden justeras samt att fordran på kvalificerad majoritet och Kungl. Maj:ts fastställelse för beslut om ändring av föreskrift att viss fond skall tillföras ränta borttages. Vidare upptages i uppräknningen över fonder, som fondbildningslagen ej avser, också fond för gravunderhåll enligt 7 § lagen om nyttjanderätt till gravplats.

I samband med fondbildningslagens tillkomst infördes i de egentliga kommunallagarna stadganden om att hinder ej möter för kommun att vid upprättandet av staten besluta, att vad av särskilt anslag icke förbrukas under det nästföljande året utan nytt beslut må tagas i anspråk för det avsedda ändamålet under det därpå följande året. Propositionens lagförslag i förevarande del innebär, att under det år, för vilket ett anslag beviljats, kommun har rätt att när som helst besluta om reservation av anslaget till ett följande år. Därefter kan ytterligare reservation av samma anslag ske, om det ej förbrukas under det år till vilket det reserverats; dock att beslut om ytterligare reservation endast kan fattas i samband med upprättande av staten för det år, till vilket anslaget skall ytterligare reserveras.

U t s k o t t e t. En väl avvägd kommunal fondbildning är ägnad att främja en god hushållning och att minska kommunernas svårigheter under en kristid. Särskilt betydelsefullt är att kommunerna äga möjlighet fondera medel i direkt skatteutjämnande syfte. Sådan fondering bör därför i görligaste mån underlättas. Gällande lagstiftning om kommunal fondbildning av år 1936, genom vilken nya, förut oprövade finansieringsmetoder infördes, fyller ej berättigade anspråk härutinnan. Dess föreskrifter om allmän fond (skatte-regleringsfond) äro alltför invecklade. Vidare äro kommunernas möjligheter

i fråga om avsättning till och disposition av sådan fond alltför inskränkta. I skilda sammanhang ha också framställts yrkanden om ändringar härutinnan liksom i vissa andra hänseenden. Dessa krav ha i väsentliga stycken tillgodosetts såväl i det inom finansdepartementet utarbetade sakkunnigförslaget i ämnet, vilket i huvudsak rönt ett välvilligt mottagande i de i ärendet avgivna remissyttrandena, som i den framlagda propositionens på sakkunnigförslaget byggda författningsförslag. För egen del finner utskottet propositionens förslag väl ägnat att läggas till grund för en ny lagstiftning i ämnet. Utskottet vill därvid framhålla, att ett upphävande av stadgandena i gällande fondbildningslag om kvalificerad majoritet för beslut i vissa fall icke behöver verka prejudicerande på avgörandet av den under utredning varande frågan om ändring av bestämmelserna i samma ämne i de allmänna kommunallagarna. Mot förslagens tekniska utformning saknar utskottet anledning till annan erinran än att bland övergångsbestämmelserna till den föreslagna nya lagen om kommunal fondbildning synes böra införas en föreskrift, varigenom de fonder, som tidigare må kunna ha tillkommit utan iakttagande av fondbildningslagens formföreskrifter, bliva inbegripna i det skydd denna lag garanterar, varjämte kommunerna där böra tillerkännas en viss tidsfrist för att övertära oreglerade fonder till särskild fond. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, med förklarande att förevarande proposition icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas, för sin del måtte antaga följande

1) Förslag

till

lag om kommunal fondbildning.

Häri genom förordnas som följer.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Inledande bestämmelse.

1 §.

Kommun äger att, på sätt i denna lag föreskrives, för framtida ändamål avsätta medel till fond.

Sådan fond är:

särskild fond för tillgodoseende av särskilt, uttryckligen angivet kommunalt behov;

skatteregleringsfond för reglering av utdebiteringen; eller
tillfällig fond.

Att kommun i vissa fall är pliktig avsätta medel till fond framgår av 6 §.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Om särskild fond.**2 §.**

Kommun äger att i den ordning, som eljest stadgas för kommunala beslut, till särskild fond avsätta medel för följande ändamål, nämligen:

a) för beredande av pension eller därmed jämförligt understöd eller av olycksfallsersättning eller sjukunderstöd åt personer i kommunens tjänst eller av pension eller därmed jämförligt understöd åt deras efterlevande (*pensionsfond*);

b) till täckande av förlust, som genom skada å kommunen tillhörig egendom eller annorledes kan komma att tillskyndas kommunen under sådana omständigheter, att kommunen eljest kunnat genom försäkring skydda sig mot förlusten (*försäkringsfond*);

c) för tillgodoseende av kommunens behov att äga tillgång till rörelsekapital att tillfälligt nyttjas för bestridande av löpande utgifter intill dess att därför avsedda inkomster inflyta (*kassaförlagsfond*); samt

d) till bestridande av kostnaderna för förvärvande av viss ägodel, genomförande av visst företag eller upprättande av viss anstalt, där kommunen fattat beslut om ägodelens förvärvande, företagets genomförande eller anstaltens upprättande.

3 §.

Vill kommun avsätta medel för tillgodoseende av annat särskilt, uttryckligen angivet kommunalt behov än i 2 § sägs eller vill kommun taga till särskild fond avsätta medel i anspråk för annat ändamål än vid avsättningen bestämts, erfordras för beslut därom Konungens medgivande. Sådant medgivande kan lämnas genom Konungens fastställelse å reglemente eller andra föreskrifter rörande fonden.

Om skatteregleringsfond.**4 §.**

I samband med fastställande av utgifts- och inkomststaten äger kommun avsätta medel till skatteregleringsfond eller taga i anspråk medel ur fonden.

Beslut om avsättning må ej avse mer än en femtedel av det belopp, som enligt samma stat skall täckas med allmän kommunalskatt, ej heller må genom beslutet fonden bringas att överstiga hälften av nämnda belopp. Vid beräkningen av det belopp, som skall täckas med allmän kommunalskatt, skall hänsyn ej tagas till den beslutade avsättningen till skatteregleringsfonden.

Beslut att taga medel ur fonden i anspråk må ej avse mer än en tredjedel av det högsta belopp, vartill fonden uppgått under det år beslutet fattas eller något av de två närmast föregående åren.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

5 §.

Då särskilda skäl därtill äro, må med Konungens tillstånd medel avsättas till eller tagas i anspråk ur skatteregleringsfond utöver vad i 4 § stadgas. Sådant tillstånd kan lämnas genom fastställelse å reglemente eller andra föreskrifter rörande fonden och må förknippas med villkor för de avsatta medlens tagande i anspråk.

Om tillfällig fond.

6 §.

Hava medel influtit vid avyttring av tillgång för stadigvarande bruk eller såsom ersättning på grund av försäkring av dylik tillgång, och finna medlen ej omedelbar användning för anskaffande av tillgång som nyss sagts, skola de tills vidare, i avvaktan på beslut om deras tagande i anspråk, avsättas till tillfällig fond (*försäljningsmedelsfond*).

Avhänder sig kommun tillgång för stadigvarande bruk utan att erhålla ersättning till fulla värdet, må ett belopp motsvarande högst skillnaden mellan fulla värdet och den bekomna ersättningen avsättas till försäljningsmedelsfond.

Till tillfällig fond (*låneöverskottsfond*) skola avsättas överskottsmedel å lån, som av kommun upptagits med Konungens tillstånd och som ej i sin helhet åtgått för det med lånet avsedda ändamålet.

Erhåller kommun eljest belopp, som ej är att hänföra till kommunens löpande inkomster, må beloppet avsättas till tillfällig fond.

I samband med fastställande av utgifts- och inkomststaten äger kommun avsätta medel till tillfällig fond (*förnyelsefond*). Sådant avsättning må avse högst skillnaden mellan å ena sidan det belopp, varmed tillgång för stadigvarande bruk beräknas under nästa år minska i värde, och å andra sidan beloppet av i staten upptagna amorteringar å lån för förvärv av tillgången.

7 §.

Låneöverskottsfond må ej tagas i anspråk utan Konungens medgivande.

Andra till tillfällig fond avsatta medel må, försåvitt ej särskilda villkor eljest blivit stadgade för deras disponerande, genom beslut i vanlig ordning tagas i anspråk för bestridande av kostnader för anskaffande av tillgång för stadigvarande bruk. Beslut att taga dylika medel i anspråk för annat ändamål skall för att vinna bindande kraft underställas Konungens prövning och fastställelse.

Gemensamma bestämmelser.

8 §.

Fonds medel skola vara på betryggande sätt anbragta, kommun obetaget att nyttja fondens medel i stället för belopp, som kommunen jämlikt Konungens medgivande eller eljest äger upplåna. Kassaförlagsfond må jäm-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

likt sitt ändamål nyttjas utan hinder av den inskränkning som nu stadgats. Därutöver må kommunen nyttja fonds medel allenast efter Konungens tillstånd. Vid anbringande eller nyttjande av fonds medel skall tillses, att medlen vid behov äro tillgängliga.

Fonds medel må ej utan tillstånd av länsstyrelsen anbringas annorlunda än hos bank, å postgirokonto eller i sådana tillgångar, i vilka förmyndare äger utan överförmyndarens tillstånd anbringa omyndigs medel.

Vad nu sagts utgör ej hinder att till fond avsätta och i densamma behålla vad kommunen vid avyttrande av tillgång för stadigvarande bruk bekommit i andra tillgångar än penningmedel.

9 §.

Kommun äger tillföra särskild fond ränta. Beslut därom fattas i den ordning, som gäller för beslut om avsättning av medel till fonden.

Ränta å skatteregleringsfond eller å tillfällig fond må ej tillföras fonden.

10 §.

Vad i denna lag är föreskrivet angående kommun skall äga motsvarande tillämpning å församling, särskilt skoldistrikt, municipalsamhälle, fattigvårds-samhälle, som avses i 6 § lagen om fattigvården, samt landsting.

11 §.

Denna lag avser ej skogsaccisfond, fond av överskottsmedel å hamns rörelse, fond som utgör prästlönetillgång för pastorat, fond uppkommen genom avsättning av medel, som erhållits såsom vederlag för fastighet vilken för något kommunens gemensamma nytta avseende ändamål tillfallit kommunen genom gåva eller testamente, eller fond bildad av annan egendom, som tillfallit kommun genom gåva eller testamente med föreskrift angående egendomens användning, eller av vederlag för sådan egendom. Ej heller avser lagen fond, som bildats enligt 7 § lagen den 24 mars 1916 om nyttjanderätt till gravplats.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1947, från och med vilken dag lagen den 12 juni 1936 (nr 281) om kommunal fondbildning upphör att gälla.

Den nya lagen skall äga tillämpning jämväl å fond, som finnes vid lagens ikraftträdande. Därvid skall följande iakttagas:

1) Allmän fond, som finnes vid den nya lagens ikraftträdande, skall därefter anses som skatteregleringsfond.

2) Förnyelsefond enligt 2 § c) i den nu upphävda lagen må tagas i anspråk för avsett ändamål men nya medel må icke tillföras fonden. Kommunen äger rätt att överföra medel i sådan fond till förnyelsefond enligt 6 § femte stycket i den nya lagen.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

3) Föreskrifter, som Konungen meddelat jämlikt den nu upphävda lagen, skola gälla såsom om de meddelats med stöd av den nya lagen.

4) I fråga om fond, som avses i andra stycket av övergångsbestämmelserna till den nu upphävda lagen och som icke jämlikt nämnda lagrum omvandlats till särskild fond, skall vad i 8—10 §§ nya lagen stadgas äga motsvarande tillämpning; och må sådan fond ej tagas i anspråk utan Konungens medgivande.

4) I fråga om fond av annat slag än i 1 eller 11 § nya lagen avses, som bildats före den 1 januari 1947, skall vad i 8—10 §§ nya lagen stadgas äga motsvarande tillämpning, och må sådan fond ej tagas i anspråk utan Konungens medgivande; *kommun dock obetaget att före den 1 januari 1950 i den ordning, som eljest stadgas för kommunala beslut, besluta om fondmedlens avsättande till särskild fond enligt nya lagen.*

2) Förslag

till

lag] angående ändrad [lydelse av 23 § 2 mom. och 61 §] lagen den 6 juni 1930 (nr 251) om kommunalstyrelse på landet.

Härigenom förordnas, att 23 § 2 mom. och 61 § lagen den 6 juni 1930¹ om kommunalstyrelse på landet skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.²)

23 §.

23 §.

2 mom. För beslut — — — 44 §
3 mom.

2 mom. För beslut — — — 44 §
3 mom.

Med allmän — — — eller kyrko-
fullmäktige.

Med allmän — — — eller kyrko-
fullmäktige.

*Hurusom för beslut angående kom-
munal fond i vissa fall erfordras sär-
skild röstövertikt stadgas i lag om
kommunal fondbildning.*

61 §.

61 §.

Kommun skall — — — nästföljan-
de kalenderåret.

Kommun skall — — — nästföljan-
de kalenderåret.

Å statens — — — oförutsedda be-
hov.

Å statens — — — oförutsedda be-
hov.

¹ Senaste lydelse av 23 § 2 mom. se 1946:485 samt av 61 § se 1936:283.

² I förevarande lagförslag liksom i de följande överensstämmen utskottets förslag med Kungl. Maj:ts.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

Statens inkomstsida — — — dess
anskaffande.

Statens inkomstsida — — — dess
anskaffande.

Kommun må — — — räkenskaper
uppgått.

Kommun må — — — räkenskaper
uppgått.

Hinder möter ej för kommun att
vid upprättandet av staten besluta, att
vad av särskilt anslag icke förbrukas
under det nästföljande året må utan
nytt beslut tagas i anspråk för det av-
sedda ändamålet under det därpå föl-
jande året.

Hinder möter ej för kommun att
besluta, att vad av särskilt anslag
icke förbrukas under det år, för vilket
anslaget beviljats, må tagas i anspråk
för avsett ändamål under det därpå
följande året. Vad som återstår av
anslaget vid sistnämnda års utgång
må kommunen i samband med fast-
ställande av nästa års utgifts- och in-
komststat reservera för samma ända-
mål för ytterligare ett år; och äger
kommunen i samband med fastställ-
lande av stat för följande år fatta ena-
handa beslut för ett år i sänder.

Om fondbildning är särskilt stadgat.

Om fondbildning är särskilt stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1947 och äger tillämpning även
på förut beviljade anslag.

3) Förslag

till

**lag angående ändrad lydelse av 27 § 2 mom. och 56 § lagen den
6 juni 1930 (nr 252) om kommunalstyrelse i stad.**

Härigenom förordnas, att 27 § 2 mom. och 56 § lagen den 6 juni 1930¹
om kommunalstyrelse i stad skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan an-
gives.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

27 §.

27 §.

2 mom. För beslut — — — låns
återbetalande.

2 mom. För beslut — — — låns
återbetalande.

Med allmän — — — eller kyrko-
fullmäktige.

Med allmän — — — eller kyrko-
fullmäktige.

¹ Senaste lydelse av 27 § 2 mom. se 1946: 486 samt av 56 § se 1936: 284.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

Hurusom för beslut angående kommunal fond i vissa fall erfordras särskild röstövertikt stadgas i lag om kommunal fondbildning.

56 §.

Stadskommun skall — — — nästföljande kalenderåret.

Å statens — — — oförutsedda behov.

Statens inkomstsida — — — dess anskaffande.

Stadskommun må — — — räkenskaper uppgått.

Hinder möter ej för stadskommun att vid upprättandet av staten besluta, att vad av särskilt anslag icke förbrukas under det nästföljande året må utan nytt beslut tagas i anspråk för det avsedda ändamålet under det därpå följande året.

Om fondbildning är särskilt stadgat.

56 §.

Stadskommun skall — — — nästföljande kalenderåret.

Å statens — — — oförutsedda behov.

Statens inkomstsida — — — dess anskaffande.

Stadskommun må — — — räkenskaper uppgått.

Hinder möter ej för stadskommun att besluta, att vad av särskilt anslag icke förbrukas under det år, för vilket anslaget beviljats, må tagas i anspråk för avsett ändamål under det därpå följande året. Vad som återstår av anslaget vid sistnämnda års utgång må kommunen i samband med fastställande av nästa års utgifts- och inkomststat reservera för samma ändamål för ytterligare ett år; och äger kommunen i samband med fastställande av stat för följande år fatta enahanda beslut för ett år i sänder.

Om fondbildning är särskilt stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1947 och äger tillämpning även på förut beviljade anslag.

4) Förslag

till

lag angående ändrad lydelse av 20 § 2 mom. och 58 § lagen den 6 juni 1930 (nr 259) om församlingsstyrelse.

Härigenom förordnas, att 20 § 2 mom. och 58 § lagen den 6 juni 1930¹ om församlingsstyrelse skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse.)

20 §.

2 mom. För beslut — — — låns återbetalande.

Med allmän — — — eller kyrkofullmäktige.

Hurusom för beslut angående kommunal fond i vissa fall erfordras särskild röstövertikt stadgas i lag om kommunal fondbildning.

58 §.

Utgifts- och — — — för församlingsbiblioteket.

Å utgiftssidan — — — oförutsedda behov.

Statens inkomstsida — — — dess anskaffande.

Församling må — — — räkenskaper uppgått.

Hinder möter ej för församling att vid upprättandet av staten besluta, att vad av särskilt anslag icke förbrukas under det nästföljande året må utan nytt beslut tagas i anspråk för det avsedda ändamålet under det därpå följande året.

(Föreslagen lydelse.)

20 §.

2 mom. För beslut — — — låns återbetalande.

Med allmän — — — eller kyrkofullmäktige.

58 §.

Utgifts- och — — — för församlingsbiblioteket.

Å utgiftssidan — — — oförutsedda behov.

Statens inkomstsida — — — dess anskaffande.

Församling må — — — räkenskaper uppgått.

Hinder möter ej för församling att besluta, att vad av särskilt anslag icke förbrukas under det år, för vilket anslaget beviljats, må tagas i anspråk för avsett ändamål under det därpå följande året. Vad som återstår av anslaget vid sistnämnda års utgång må församlingen i samband med fastställande av nästa års utgifts- och inkomststat reservera för samma ända-

¹ Senaste lydelse av 20 § 2 mom. se 1946:495 samt av 58 § se 1936:285.

*(Nuvarande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)*

Om fondbildning är särskilt stad-
gat.

mål för ytterligare ett år; och äger församlingen i samband med fastställande av stat för följande år fatta enahanda beslut för ett år i sänder.

Om fondbildning är särskilt stad-
gat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1947 och äger tillämpning även på förut beviljade anslag.

5) Förslag

till

lag angående ändrad lydelse av 33 § 2 mom. och 45 § 1 mom. lagen den 20 juni 1924 (nr 349) om landsting.

Härigenom förordnas, att 33 § 2 mom. och 45 § 1 mom. lagen den 20 juni 1924¹ om landsting skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Nuvarande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)*

33 §.

33 §.

2 mom. Till beslut — — — härfly-
tande rättighet.

2 mom. Till beslut — — — härfly-
tande rättighet.

*Hurusom till beslut angående kom-
munal fond i vissa fall erfordras sär-
skild röstövertikt stadgas i lag om
kommunal fondbildning.*

45 §.

45 §.

1 mom. Med ledning — — — invå-
nare utdebiteras.

1 mom. Med ledning — — — in-
vånare utdebiteras.

Hinder möter ej för landsting att
vid upprättandet av staten besluta,
att vad av särskilt anslag icke förbru-
kas under det nästföljande året må
utan nytt beslut tagas i anspråk för
det avsedda ändamålet under det där-
på följande året.

Hinder möter ej för landsting att
besluta, att vad av särskilt anslag icke
förbrukas under det år, för vilket an-
slaget beviljats, må tagas i anspråk
för avsett ändamål under det därpå
följande året. Vad som återstår av
anslaget vid sistnämnda års utgång
må landstinget i samband med fast-
ställande av nästa års utgifts- och in-

¹ Senaste lydelse se 1946:487.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

Om fondbildning är särskilt stadgat.

komststat reservera för samma ändamål för ytterligare ett år; och äger landstinget i samband med fastställande av stat för följande år fatta enahanda beslut för ett år i sänder.

Om fondbildning är särskilt stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1947 och äger tillämpning även på förut beviljade anslag.

6) Förslag

till

lag angående ändrad lydelse av 26 § 2 mom. och 47 § lagen den 15 juni 1935 (nr 337) om kommunalstyrelse i Stockholm.

Härigenom förordnas, att 26 § 2 mom. och 47 § lagen den 15 juni 1935¹ om kommunalstyrelse i Stockholm skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

26 §.

26 §.

2 mom. För beslut — — — låns återbetalande.

2 mom. För beslut — — — låns återbetalande.

Med allmän — — — eller församlingsdelegerade.

Med allmän — — — eller församlingsdelegerade.

Hurusom för beslut angående kommunal fond i vissa fall erfordras särskild röstövertikt stadgas i lag om kommunal fondbildning.

47 §.

47 §.

Kommunen skall — — — nästföljande kalenderåret.

Kommunen skall — — — nästföljande kalenderåret.

Å statens — — — oförutsedda behov.

Å statens — — — oförutsedda behov.

Statens inkomstsida — — — dess anskaffande.

Statens inkomstsida — — — dess anskaffande.

¹ Senaste lydelse av 26 § 2 mom. se 1946: 489 samt av 47 § se 1936: 287.

*(Nuvarande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)*

Kommunen må — — — räkenskaper uppgått.

Hinder möter ej för kommunen att vid upprättandet av staten besluta, att vad av särskilt anslag icke förbrukas under det nästföljande året må utan nytt beslut tagas i anspråk för det avsedda ändamålet under det därpå följande året.

Om fondbildning är särskilt stadgat.

Kommunen må — — — räkenskaper uppgått.

Hinder möter ej för kommunen att besluta, att vad av särskilt anslag icke förbrukas under det år, för vilket anslaget beviljats, må tagas i anspråk för avsett ändamål under det därpå följande året. Vad som återstår av anslaget vid sistnämnda års utgång må kommunen i samband med fastställande av nästa års utgifts- och inkomststat reservera för samma ändamål för ytterligare ett år; och äger kommunen i samband med fastställande av stat för följande år fatta enahanda beslut för ett år i sänder.

Om fondbildning är särskilt stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1947 och äger tillämpning även på förut beviljade anslag.

7) Förslag

till

lag angående ändrad lydelse av 21 § 2 mom. och 62 § 1 mom. lagen den 6 juni 1930 (nr 260) om församlingsstyrelse i Stockholm.

Härigenom förordnas, att 21 § 2 mom. och 62 § 1 mom. lagen den 6 juni 1930¹ om församlingsstyrelse i Stockholm skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)*

21 §.

21 §.

2 mom. För beslut — — — låns återbetalande.

2 mom. För beslut — — — låns återbetalande.

Med allmän — — — eller församlingsdelegerade.

Med allmän — — — eller församlingsdelegerade.

¹ Senaste lydelse av 21 § 2 mom. se 1946:496 samt av 62 § 1 mom. se 1942:516.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

Hurusom för beslut angående kommunal fond i vissa fall erfordras särskild röstövertikt stadgas i lag om kommunal fondbildning.

62 §.

1 mom. För varje — — — för församlingsbiblioteket.

Å utgiftsidan — — — oförutsedda behov.

Statens inkomstsida — — — dess anskaffande.

Församling må — — — räkenskaper uppgått.

Hinder möter ej för församling att vid upprättandet av staten besluta, att vad av särskilt anslag icke förbrukas under det nästföljande året må utan nytt beslut tagas i anspråk för det avsedda ändamålet under det därpå följande året.

62 §.

1 mom. För varje — — — för församlingsbiblioteket.

Å utgiftsidan — — — oförutsedda behov.

Statens inkomstsida — — — dess anskaffande.

Församling må — — — räkenskaper uppgått.

Hinder möter ej för församling att besluta, att vad av särskilt anslag icke förbrukas under det år, för vilket anslaget beviljats, må tagas i anspråk för avsett ändamål under det därpå följande året. Vad som återstår av anslaget vid sistnämnda års utgång må församlingen i samband med fastställande av nästa års utgifts- och inkomststat reservera för samma ändamål för ytterligare ett år; och äger församlingen i samband med fastställande av stat för följande år fatta enahanda beslut för ett år i sänder.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1947 och äger tillämpning även på förut beviljade anslag.

Stockholm den 14 november 1946.

På konstitutionsutskottets vägnar:

JONES ERIK ANDERSSON.

Närvarande: herrar Hallén*, Jones Erik Andersson, Källman*, Herlitz*, Karl August Johanson, Elmgren, Oscar Mattsson, John Sandberg, Uhlén, Albert Andersson*, Holmbäck, Thorell*, Pettersson i Norregård, Nordström i Torsby, Nolin, Hällgren, Kyling*, Norén, Spångberg och Larsson i Stockholm.

*) Ej närvarande vid justeringen.

Reservationer:

1) av herrar *Herlitz, Thorell, Nolin* och *Kyling*, som anfört följande:

»Vi hava icke kunnat ansluta oss till utskottets förslag, i vad det går ut på att alla krav på kvalificerad majoritet vid beslut om avsättning till och i anspråktagande av fonder skola borttagas ur lagstiftningen om kommunal fondbildning. Det hade enligt vår mening varit lyckligast, om hithörande spørsmål kunnat lösas i samband med den allmänna revision av reglerna om kvalificerad majoritet, varom förslag från regeringen lär vara att förvänta till 1947 års riksdag, så att det blivit tillfälle att se dem i det sammanhang som otvivelaktigt — på sätt bl. a. statskontoret framhållit — förefinnes mellan dem och exempelvis frågan om kvalificerad majoritet vid beslut om lån. Då vi nu haft att bedöma de föreliggande frågorna isolerade, hava vi funnit det betänkligt att enligt Kungl. Maj:ts förslag kvalificerad majoritet ej skall erfordras i fall, då utöver vad i 4 § stadgas medel avsättas till eller tagas i anspråk ur skatteregleringsfond. Vi hava därför inom utskottet yrkat på sådan omarbetning av lagtexten, att i dessa, i 5 § angivna fall för beslut skall erfordras två tredjedelar av de i omröstningen deltagandes röster.»

2) av herr *Pettersson* i Norregård.
